

d'altres, suposa a *Campdevàno*. És natural admetre que no sols aquell (com tants altres), sinó també aquest, conté un nom de persona (no pas el d'una nació gens relacionada amb Catalunya ni fins amb Europa) i, sobretot essent germànic, WANDAL hauria donat **-guàno* i no pas *-vàno*; altrament les grafies de *Avà(n)nal(i)* de data tan antiga com 1075 i 1081 i la més antiga de totes d'*Avandali*, de 969, mostren pel clar que res tingueren a fer ací els vàndals; d'altra banda el nom recorda fortament el d'un poble no llunyà, *Olvan* OLOANNE (possiblement < OLOV-ANDE i avui pron. *Alvan*), indiscutiblement pre-romà (-ANDI té alhora forta consonància basca i cèltica) i segurament (*Camp d'*) *Avàno* OLOV-ANDAL. ¿Com podria *Campdorà* venir d'un TAURANI nom de persona que certament hauria conservat la T- sense sonoritzar? molt més em recorda *Duran*, puix que *Campdorano* i anàlegs són generals des del S. XI; la data de la grafia *Campdorán* de 1019 és amb poca diferència tan antiga com la de *Campo Taurane* d'uns pocs decenniis abans. És evident que les formes que contradiuen les lleis de la fonètica històrica són invencions de notaris a la recerca de preteses connexions amb coses tan divulgades com el nom del TAURUS i el dels VANDALI.

Campió [fi S. XIII, Llull; 1695, Lacav.; 1839, Lab.], si bé en el període decadent s'usà llargament la forma *campion* (encara Belv. 1803, Lab. 1839)⁶ i després s'usà en forma acastellanada *campeon* (Lab.), amb provatures posteriors de millorar-ho dient *campeó* (primer quart S. xx). Equivalència del fr. *champion*, oc. ant. *campio(n)*, it. *campione* [c. 1300], que provenen del germ. occid. *kampio*, -on, 'paladí que combat en defensa d'un altre', 'paladí', derivat del germ. occid. *kamp* 'camp d'exercicis militars', 'camp de batalla': aquest, pres del ll. *campus*, que aplicat especialment al Camp de Mars, on s'instruïa els soldats germànics de l'exèrcit romà, va passar aviat a ser part integrant del vocabulari germànic (al. *kampf*, *kämpfen*, etc.); veg. DCEC I, 620b; formes com *campio*, *campbio*, apareixen ja en docs. longobards de 643 i 731 (de vegades en textos on es podria entendre un abstracte, però deu ser el mateix: «liceat --- per *campionem*, id est per pugnam, crimen ipsum desuper se icerere», en un altre de 643, VRom. III, 202); *campionat*.

¹ «D'assò no fassats paraula a nengú, perquè no s'escampàs, que no sap hom encara la fi quina serà», a. 1317, Finke, *Acta Ar.* III, 327. — ² PCoromines, *L'Avi dels Mussols* xx (Joan Apòstol, p. 215); *coloms d'escampadissa* usats pel meteoròleg Ed. Fontserè, c. 1925. — ³ *Escampadors* per a plantes usades per fer escombres: com que les de l'era es fan amb marxívols, passa a ser nom de la planta mateixa al Pallars (Llavorsí, Caregue, 1934, 1963). — ⁴ *Escampadures de blat*: aquí pertocava donar les de l'Almodí de Val., a. 1281 (Mz. Ferrando, *Cat. Doc. Val. AAA* II, 1456). — ⁵ La del forn a Tor de V. Ferrera, 1932. — ⁶ Amb *campió* es relaciona de prop: «foren --- assetjats --- e combatia ls hom molt fortment e valent, e exien defor

a peu e campejaven ab ceyls de la host» (o sigui 'justaven'), Desclot (§ 75, NCL. III, 50.4).

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS:

campa adj. f., *campal*, *campanya*, *campar*, *campar-se-la*, *agambar* o *acampar*, *campador*, *campament*, *campàs*, *campassa*, *campatge*, *campejar*, *campell*, *camper*, *campera*, *camperell*, *camperet*, *camperol*, *camperolei*, *camperri*, *campestre*, *campir*, *acampir*, *encampir*, *xampir*, *campúria*, *acampar*, *acampament*, *acampador*, *acampada*, *camping* 'lloc per acampar-hi', *acampadors* i *acampador* 'els qui acampen', *desacampar*, *decampar*, *encampar-se*, *encampat*, *escampar*, *escampat*, *escampillat*, *escampillada*, *escampilla*, *escampill*, *escampiller*, *escamp*, *escampament*, *escampa*, *escampamosques*, *escampavia*, *escampavies*, *escampabuça*, *escampa* 'escombra', *escampadís*, *escampadissa*, *escampadisser*, *escampador*, *escampadures*, *escampall*, *campa* 'escombra', *campall*, *escampadera de cuina*, *escampillar* 'répandre', *escampill*, *escampilla*, *escampilleta*, *escampella*, *escampiar-se*, *escampejar*, *escamporrullar*, *campinent*, *campetx* o *campetxo* o *campetxe*, *campetxana*, *campió*, *campionat*, *Campcardós*, *Campdorà*, *Campdevàno*.

CAMPANA, del ll. tardà CAMPANA id., abreviació de VASA CAMPANA 'recipients de Campània', regió de la qual provenia el recipi de més bona qualitat. □ 1.ª doc.: S. XIII, Llull, etc.

No caldrà que ens torbem donant testimonis antics d'un mot que apareix des dels orígens en molts escriptors i altres escrits, que ja indiquen diccionaris tan accessibles com el DAg. i AlcM: ultra els ben coneguts de Llull, Muntaner, etc., fóra fàcil d'afegir-n'hi d'altres, com del *Tirant*: «fins que del seu palau tocàs una petita *campana* que y havia, la qual podien bé sentir per tota la ciutat» (Ag. II, 43), etc. En llatí el mot apareix per primer cop, denominant la campana, en el cartaginès Ferrandus l'any 515; sembla que la invenció de la cosa es degué als cristians, i al principi, el mot hagué de lluitar amb denominacions competidores, *nola*, *clocca* (d'on el fr. *cloche*, al. *glocke*, almenys en part el rus *kólokol*, etc.), que degué viure també bastant en el català preliterari, tenint en compte el derivat *cloquer*; i, en particular, restà com a català, durant molt de temps, *seny*, provinent del ll. SIGNUM, especialitzat en aquest sentit, i no ben mort encara en la llengua moderna (*el Seny de les Hores*, *seny de l'oració*, torres del *Seny* en moltes localitats), sense comptar mots que han descendit al nivell de campanetes d'animals, etc.: cat. *esquilla* (cf. it. *squilla*, cast. clàss. *esquilla*), gall-port. *choca* (< CLOCCA), etc. Altrament veg. bibliografia i alguns detalls o discussió en DCEC I, 619.

La loc. *fer campana* 'mancar a l'estudi', derivada més aviat de *camp* (que no per això hem de mirar com estranya al nostre mot, ja que al capdavant prové de la Campània terra de camps, i era comunament relacionat amb Sant Paulí de Nola, *vir campanus*, home de Campània), no és recent [Lab., 1839; Jq. Ruyra], però és racional de creure que tingué una base ideo-